

(www.strategy.bg)

Проект на ПМС за приемане на Наредба за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общ. ДГ..

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 19.01.2021 г. - 18.02.2021 г. Неактивна

Номер на консултация: #5736-K

Област на политика: Архив - Образование

Тип консултация: Акт на министър

Вносител: Министерство на образованието и науката

Тип носител: Национално

Проектът на Постановление е изготвен в резултат на политиките на Министерството на образованието и науката, насочени към създаване на условия и прилагане на принципите, залегнали в Закона за предучилищното и училищното образование, за равен достъп до качествено образование, за включване на всяко дете и на всеки ученик в образователната система и за равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование. Със средства от държавния бюджет ще бъдат компенсирани разходите както на родители, чиито деца са записани за предучилищно образование в частни детски градини и училища, така и на родители, извършващи разходи за заплащане на такса по договори за отглеждане и обучение, сключени с лица, регистрирани като търговци или с юридически лица с нестопанска цел, предоставящи организирани услуги за деца и разходи за заплащане на възнаграждения по договори за обучение, сключени с физически лица. По този начин ще се гарантира равнопоставеност и максимално широк обхват на прилагането на постановлението. До решаването на проблема с недостига на места в държавните и общинските детски градини, прилаганата мярка ще подпомага процеса за постигането на целите от приоритет „Образование и умения“ на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 за осигуряване на интегрирани и достъпни услуги за образование и грижи в ранна детска възраст.

Максималният месечен размер на средствата за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждането и обучението за едно дете, ще бъде равен на средния месечен размер на средствата от държавния бюджет за издръжката на дете в предучилищното образование в общинските и държавните детски градини и училища за съответната календарна година.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на образованието и науката

Адрес: София, София, бул. Княз Дондуков №2А

Електронна поща: priemna@mon.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Полезни връзки

Официална интернет страница на Министерство на образованието и науката - <https://www.mon.bg/>

Рубрика „Обществени консултации“ на интернет страницата на МОН - <https://www.mon.bg/dokumentatsiya/proekti-na-dokumenti/>

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Постановление за приемане на Наредба за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места - вер. 1.0 | 19.01.2021](#)

[Проект на Наредба за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински](#)

[детски градини или училища поради липса на свободни места - вер. 1.0 | 19.01.2021](#)

[Доклад относно проект на Постановление за приемане на Наредба за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсирани разходи, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места - вер. 1.0 | 19.01.2021](#)

[Предварителна частична оценка на въздействието - вер. 1.0 | 19.01.2021](#)

[Становище на дирекция "Модернизация на администрацията" - вер. 1.0 | 19.01.2021](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 02.03.2021](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Alliance ECD (18.02.2021 17:16)

Предложения на Алианс за ранно детско развитие - част 3

Не на последно място настояваме за **задължителна квалификация по ранно детско развитие за всички служители, които работят с деца във възрастта 0 - 7 години, както и за задължително участие в програми за продължаващо развитие (ППР) на служителите, които работят с деца във възрастта 0 - 3 години** – регламентиране на задължително минимално обучение за персонала в детските ясли (педагогически, непедagogически, медицински сестри, детегледачки и други) и да бъде включен в регулярните обучения от одобрените програми в информационния регистър за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти.

С оглед на гореописаното, следва **да се инициира широк дебат със съществуващите и в момента алтернативни форми на ОГРДВ за това как и по какъв начин може да се случи тяхното взаимодействие с държавните и общински институции**, така че да предлагат качествени и регламентирани услуги, без това да утежнява административно и финансово тяхната работа.

Накрая бихме искали **да изтъкнем опасението си, че настоящата наредба се опитва да реши на национално ниво общинските проблеми на няколко големи**

града и столицата, като по този начин negliжира по-големият проблем с осигуряване на качествена грижа и обхват за всички деца в ранна детска възраст в България. Надяваме се, че Министерство на образованието ще преосмисли този подход и с помощта на общините ще намери конкретни адекватни локални решения според най-добрия интерес на децата и общностите. В същото време у нас остава впечатлението за прибързаност на решенията, свързано с предстоящите парламентарни избори, затова призоваваме да не се бърза с приемането на наредбата преди всички поставени въпроси да бъдат изяснени.

Автор: Alliance ECD (18.02.2021 17:15)

Предложения на Алианс за ранно детско развитие - част 2

Настояваме за създаване на възможност за разширяване обхвата на лицензираните институции в ранна възраст - освен самостоятелни ясли, детски градини и с яслени групи; да има процедура за проследяване качеството на обучението в ранните години в детски центрове, кооперативи и отглеждане на деца в домашно предоставена услуга^[1]. Регламентирането на тези възможности биха спомогнали както за повишаването на обхвата на децата в най-ранна възраст, показател по който България е на едно последните места по включване на децата, а и биха предоставили избор на родителите.

От съществено значение е и преодоляването на липсата на интегрираност между системите за грижа и образование на децата в ранна възраст: както от 0 до 3, така и от 4 до-7 години. Ключово е усъвършенстването на модела за отглеждане, възпитание, обучение и социализация на децата в яслени групи. Към момента в тях преобладава медицинският подход, без акцент върху ранното учене. Насърчаването на по-нататъшната интеграция на образованието и грижите в ранна детска възраст предполага и осигуряването на плавен преход за децата от семейството към детската ясла, както и към детската градина и училище. **Предлагаме координирането на услугите по образование и грижа в ранна детска възраст да се предоставят от Министерство на образованието и науката - предложение, което отговаря на европейската политика за холистичен подход в осигуряването на образование и грижи в ранна детска възраст,** като част от интегриран пакет от политики и дейности, основани на правата на децата и инвестирането в човешкия капитал.

Предлагаме да се предвиди **установяване на най-високите международни стандарти за грижа в ранна детска възраст, които да измерват доколко и каква подкрепа се реализира в основните сфери на развитие на всяко отделно дете в детското заведение** - двигателно, езиково и говорно, емоционално, социално и когнитивно развитие. Подходът в повечето европейски страни признава всяко дете като активен участник в процеса на обучение и грижа. Изключително важно е професионалистите, които работят с децата, да зачитат индивидуалните им нужди, интереси и потенциал. За да се приложи подход, при който детето е в центъра, е много важно планирането на ежедневните дейности да се прави на база задълбочено познаване развитието на всяко дете и прогрес. Установяването на наблюдението от учителите върху развитието на всяко дете да

бъде основен инструмент за измерване на качеството на процеса на грижа, обучение и подкрепа.

[1] Пак там: „... в повечето европейски страни се предлага и ОГРДВ в домашни условия. Обикновено детегледачите осигуряват грижи в дома си за деца под 3-годишна възраст или дори по-малки. Те обикновено се грижат за четири до пет деца на тази възраст. ...Франция е единствената европейска държава, в която повече малки деца са при детегледачи, отколкото в центрове (crèches). В осем страни (Белгия, Дания, Германия, Нидерландия, Финландия, Обединеното кралство, Швейцария и Исландия) значителна част от децата под 3-годишна възраст се обгрижват от детегледачи ...“

Автор: Alliance ECD (18.02.2021 17:13)

Предложения на Алианс за ранно детско развитие - част 1

Ние, организацията **от Алианса за ранно детско развитие насърчаваме търсенето на решения за осигуряване на образование и грижа в ранна детска възраст (ОГРДВ) за всички деца от 0 до 4 години от страна на държавата, за повишаване на обхвата в услуги за ранна грижа и образование и достигане на средните нива за ЕС. В същото време смятаме, че така регламентираният в проекта на наредба компенсация не създават справедлива система за равен достъп на всички деца, а всъщност задълбочават неравнопоставеността, тъй като предвиждат компенсация за неприетите деца, които вече посещават частна услуга чрез възстановяване на определена сума, заплатена от родителите.**

А причините, поради които голяма част от децата не посещават общински ясли и детски градини, са комплексни:

- **За огромен дял от децата в големите градове достъпът до общински услуги е ограничен, тъй като има сериозен недостиг на места; този проблем има изцяло локално измерение,** което следва да бъде решено чрез планиране и стимулиране на строежа и разкриването на разнообразни ОГРДВ услуги според нуждите на всяка конкретна община, а не англо на национално ниво;
- Към горното следва да се добави и обстоятелството, че предвид острия недостиг в големите градове и особено в столицата, недостиг на места има и в частните услуги; **в същото време държавата отказва да насърчи легитимирането на разнообразни алтернативни форми (изброени по-долу), които биха могли да подпомогнат за решаването на проблема с недостига,** като едновременно работят в услуга на общините и родителите и представят висококачествени услуги;

- **Децата в по-малките населени места не посещават подобни услуги не поради липса на места, а поради отдалеченост от мястото им на живеене, липса на адекватен транспорт, социо-културни особености и бариери към и в семейството; за тяхното приобщаване е необходим коренно различен подход от компенсацията, още повече, че в малките населени места отсъстват частни услуги, за които семейството да бъде компенсирани;**
- **Сериозен дял от неприетите в общински услуги деца се отглеждат от баби и други възрастни роднини или са в ситуация, в която единият родител, най-често майката, е напуснала работа; в този случай децата и семействата не попадат в хипотезата на възможност за компенсация, но в същото време и не получават услуга за ОГРДВ и са лишени от дохода на единия родител, което прави невъзможно посещаването на частна услуга; съществуващите в момента програми за стимулиране на заетостта като “Родители в заетост” не са адекватни на проблема, тъй като не предоставят съизмерима с общинската или частна детска градина или ясла услуги, а спомагат за назначаването на детегледач, който в много случаи отново е роднина на семейството; в случая не може да се постави равенство между детска градина и самостоятелно отглеждане от неквалифициран възрастен; още повече, че програмата има ограничен обхват и е административно утежнена.**

Смятаме, че **решението на всички изброени проблеми се състои в създаването на изцяло нова като философия система на подкрепа и осигуряване на услуги за ОГРДВ, както на педагогическо, така и на финансово равнище.** Ето защо **призоваваме за преосмисляне на проекта на наредба и разширяване и задълбочаване на консултациите с всички заинтересовани страни и особено с финансиращите институции, които да изяснят каква реформа е необходима, за да се осигури и гарантира минимума средства на дете, които всяко семейство може да насочва към съответна лицензирана услуга, независимо частна, общинска или държавна.** Наред с това, следва да се гарантира и минимума часове за всяко дете в ранна възраст, които да бъдат насочени към неговото развитие, като родителят има избор и решава коя форма на грижа и образование е най-подходяща за детето му. “Повечето европейски държави гарантират между 20 и 29 ОГРДВ часа седмично.”^[1]

[1] Доклад: Основни данни за образованието и грижите в ранна детска възраст в Европа: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fd227cc1-ddac-11e9-9c4e-01aa75ed71a1/language-bg/format-PDF>

История

Начало на обществената консултация - 19.01.2021

Приключване на консултацията - 18.02.2021

Справка за получените предложения - 02.03.2021

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)